A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudományok (Studii culturale)
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Néprajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve			LLC2123 Antropológia II. Vizuális kommunikáció				
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			Könczei Csilla				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			Könczei Csilla				
2.4 Tanulmányi év 2015-2016	II	2.5 Félév	I	2.6. Az értékelés módja	Kollokvium	2.7 A tantárgy típusa	Kö A

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					Óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					28
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					31
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					

3.7 Egyéni munka össz-óraszáma	83
3.8 A félév össz-óraszáma	125
3.9 Kreditszám	5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak) infrastruktúra (pl. szemináriumterem, vetítő, laptop stb.), a szemináriumon való részvétel

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	**C.1.** A kialakított fogalmi és a módszertani apparátus használata a különböző humán- és társadalomtudományokban **C.2.** A kulturális alkotások (művészi, nyilvános diszkurzusok, tömegkultúra, szubkultúra, csoportkultúra) komplex elemzése **C.3.** Szaktudás átadása szóban, írásban, elektronikus médiumban a képzés nyelvén és egy nemzetközi idegen nyelven. **C.5.** Terepgyakorlat megtervezése, a kulturális örökség védelmezése, a szakmai etika gyakorlása.
Általános kompetenciák	**C1.2**: szakspecifikus fogalmak és módszerek interdiszciplináris keretben való értelmezése **C2.3:** a tartalomelemzés módszerének alkalmazása egy kulturális jelenség értelmezése során **C3.2**: a kulturális információk bemutatására alkalmas kontextusok sajátosságainak/jellemzőinek értelmezése **C5.3.** a különböző esetekben alkalmas kutatás módszereinek, technikáinak, eljárásainak és eszközeinek felismerése

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• Az előadások a vizuális kommunikációt társadalmi és kulturális jelenségként tárgyalják. A nézés folyamatát előbb az érzékelés szintjén elemezzük, majd megvizsgáljuk annak kognitív jellemzőit. Végigkövetjük a vizuális észlelés és a képek valóságértékének történelmi változásait. A vizuális kommunikációt ezek után személyközi interakció vizsgáljuk, rákérdezünk annak szerepformáló hatására. A kurzus végül a képi beszédmódokra irányítja a figyelmet, rámutat azok konstruáltságára, bemutatja azokat a módszereket, amelyek segítségével lebonthatjuk a sztereotip képeket.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A hétköznapi vizuális kommunikáció kulturális és társadalmi beágyazottságának a tudatosítása és értelmezése • A személyközi vizuális interakciók és az új képfajták, kortárs médiumok használata közötti analógiák és különbségek • A vizuális médiumok, az új képfajták, mind társadalmi reprezentációk • Alapvető képelemzési módszerek (szemiotikai, pszichoanalitikus, tartalomelemzés, képi diskurzuselemzés) elsajátítása, gyakorlása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés: Mi a vizuális kommunikáció? A vizuális észlelés. A látás, mint fiziológiai, kognitív és kulturális jelenség	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A mentális kép és a fizikailag előállított kép. Új képfajták és a társadalmi viselkedés. A vizuális észlelés történelmi változásai	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Hétköznapi képkonstrukciók. A szocializáció szerepe a képalkotásban. A proxemika. A néző pozicionálása	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
Kép és valóság. A kép valóságértékének történeti változásai	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
A vizuális kommunikáció, mint személyközi interakció. A kommunikációs aktus, mint a kép referenciája	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
A vizuális kommunikáció pszichoanalitikus elmélete (Jaqcues Lacan tükörstádium elmélete, a nézés és a tekintet közötti különbség) Kölcsönösség (reciprocitás) a vizuális kommunikációban. Az egyirányú nézés. Az érzékelés fenomenológiája (Merleau-Ponty)	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	

A vizuális interakciók társadalmi beágyazottsága. A nézés társadalmilag kialakított típusai. A tárgyiasító tekintet	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
Intézményes tekintettípusok. Szkópikus rezsimek. Az ellenőrző tekintet	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
Spektákulum és modernitás. A társadalmi tér vizuális modelálása	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
Reprezentáció: önreprezentáció és mások reprezentációja	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Az előállított képek társadalmi jelentései. Az előállítot képek a társadalom működésében	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
A képi beszédmódok (diskurzusok)	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
A sztereotíp képek	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenziók ismertetése)	
Konklúziók, összefoglalás	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	

Könyvészet

Kötelező szakirodalom

BARTHES, Roland
1985 *A világoskamra. Jegyzetek a fotográfiáról.* Forditotta: Ferch Magda. Európa Könyvkiadó. Budapest (1980 *La chambre claire*. Note sur la photographie. Éditions du Seuil)
BELTING, Hans
2003 *Kép-antropológia. Képtudományi vázlatok*
BELTING, Hans
Kép, médium, test: az ikonológia új megközelítésben. Apertúra. Filmeléti és filmtörténeti szakfolyóirat
http://apertura.hu/2008/osz/belting (2012. szeptember)
BLACK, Max
1982 A reprezentáció természete. In: Horányi Özséb (szerk.) *A sokarcú kép*. Válogatott tanulmányok, Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest, 80-99.
BLASKÓ Ágnes - MARGITHÁZI Beja (szerk.)
2010 *Vizuális kommunikáció – Szöveggyűjtemény.* Typotex Kiadó, 2010
BOURDIEU, Pierre
1982 A fénykép társadalmi definíciója, In: HORÁNYI Özséb (szerk.): *A sokarcú kép. Válogatott tanulmányok*, Budapest, 226-244.
BUGLYA Sándor: *A film formanyelve (Fejezetek a film történetéből, 1 rész)*. Mozgókép szöveggyűjtemény. G – portál.
http://mediamania.gportal.hu/gindex.php?pg=27952054&nid=5944228 (2012. január)
GOMBRICH, E. H.
1972 *Művészet és illúzió. A kepi ábrázolás pszichológiája,* Gondolat, Budapest (1959 *Art and Illusion*. Published by Phaidon Press Ltd., London)
HALL, Edward T.
1987 *Rejtett dimenziók*. Harmadik kiadás. Gondolat. Budapest. Forditotta: Falvay Mihály (1966 The Hidden Dimension. Anchor Books, Doubleday, New York)
HALMER dr. Nikolaus
1988 A szubjektum decentrálása: Jacques Lacan. *Bevezetés a filozófiába*, ed. Fürst, Maria. ELTE és IKON (141-142.)
HORÁNYI Özséb
2003 Bevezetés. In: Uő (szerk.) *A sokarcú kép*. Válogatott tanulmányok a képek logikájából, 2. módosított kiadás, Typotex, Budapest, 9-21.
KOVÁCS Éva - ORBÁN Jolán - KASZNÁR Veronika (szerk.)
2009 *Látás, tekintet, pillantás. A megfigyelő lehetőségei.* Gondolat Kiadó, PTE BTK
KUNT Ernő
1987 Vizuális folklór – vizuális antropológia. In: *Népi kultúra – Népi társadalom.* Akadémiai, MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest
PANOFSKY, Erwin
1984.*A jelentés a vizuális művészetekben*. Gondolat
PETERNÁK Miklós
1993 *Új képfajtákról.* Balassi Kiadó, Budapest
RÓKA Jolán
1994 A vizuális manipuláció szerepe az imázsteremtésben. *Jelkép. Kommunikáció, közvélemény, média*. 2. sz. 36-41.
SEARLE, John R.
2003 A képi reprezentáció. In: Horányi Özséb (szerk.) *A sokarcú kép*. Válogatott tanulmányok a képek logikájából, 2. módosított kiadás, Typotex, Budapest, 205-226.
SONTAG, Susan
1981 *A fényképezésről*, Debrecen

Ajánlott szakirodalom (áttekintésre kötelező)

ARNHEIM, Rudolf
1979 *A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája* (Új változat) Forditotta Szili József és Tellér Gyula. Gondolat. Budapest (1974 Art and Visual Perception. A Psychology of the Creative Eye. The new version. University of California Press, Berkeley&Los Angeles)
ASKEW, Kelly
2002 Introduction. In: *The Anthropology of Media. A Reader*, eds. Kelly Askew&Richard r. Wilk, Blackwell Publishers, 1-13.
BALOGH Jenő
1990 A vizuális ítélet lélektani, pedagógiai módszertani megközelítésben. Akadémiai kiadó, Budapest
BANKS, Marcus
2001 Visual Methods in Social Research. Sage
BRIGGS, Asa – BURKE, Peter
2004 *A média társadalomtörténete Gutenbergtől az internetig.* Bp. Napvilág Kiadó
BURKE, Peter
1999 *Az olasz reneszánsz*. Osiris
DOY, Gen
1995 Women, Class and Photography: the Paris Commune of 1871. In: *Seeing and Consciousness. Women, Class and Representation.* Berg Publishers Ltd UK. 82-106.
EVANS, Jessica – HALL, Stuart (eds.)
1999 *Visual Culture: The Reader*. Sage
GREGORY, Richard L.
1973 *Az értelmes szem.* Forditotta Székely András. Gondolat. Budapest (1970 The Intelligent Eye. Weidenfeld et Nicolson 5. Winsley Street London W.I.)
HALL, Stuart (ed. by)
1997 *Representation. Cultural Representations and Signifying Practices*, Sage, The Open University.
HOCKINGS, Paul (ed.)
1995 *Principles of Visual Antropology*. 2nd ed., Mouton de Gruyter, Berlin, New York.
KÖNCZEI Csilla
1997 És voltak ezek a jelvények, a pálca, a lapocka… A háromfalusi borica rituális eszközeinek kepi használata. *Korunk* 12. 63-76.
1999 Despre constituirea iluziei de autenticitate în filmul documentar.*Caietele Tranziţiei*. Revista Institutului de Studii Posttotalitare şi a Institutului de Antropologie Culturală. Cluj. (233-234.)
LACAN, Jacques
1979 What is a Picture? Of the Gaze (From the *XI Seminars of Jacques Lacan*) Penguin. (105-119)
LINCOLN, Bruce
1992 *Discourse and the Construction of Society. Comparative Studies of Myth, Ritual, and Classification.* New York, Oxford. Oxford University Press
McLUHAN, Marshall
2001 A Gutenberg-galaxis. A tipográfiai ember létrejötte. Budapest, Trezor Kiadó (The Gutenberg Galaxy. The Making of Typographic Man. University of Toronto Press, 1962)
McLUHAN, Marshall
1964 Understanding Media: The Extensions of Man. Routledge & Kegan Paul, London.
McLUHAN, Marshall
2002 The Medium is the Message. In: *The Anthropology of Media. A Reader*, eds. Kelly Askew&Richard r. Wilk, Blackwell Publishers, 18-26.
MERLEAU-PONTY, Maurice
1993 A látható és a láthatatlan. *Kép-Képiség.* Atheneum 1993/4. I. kötet. szerk. Bacsó Béla. T-Twins Kiadó
MIKLÓS Pál
1979 *Vizuális kultúra.* Magvető Könyvkiadó
NELSON, Robert S. Nelson (editor)
2000 *Visuality Before and Beyond the Renaissance. Seeing as Others Saw*. University of Chicago. Cambridge University Press
PINK, Sarah
2002 *Visual Ethnography. Images, Media and Representation in Research*. Sage Publications, London, Thousan Oaks, New Delhi.
2004 Intoduction: situating visual research In: Pink, Sarah – Kürti László – Afonso, Ana Isabel (eds.) *Working Images. Visual Research and Representation in Ethnography*. Routledge, London, New York, 1-13.

RADNÓTI Sándor
1994 A másolat. *Café Bábel* 4. 14-32.
SEARLE, John R.
2003 A képi reprezentáció. In: Horányi Özséb (szerk.) *A sokarcú kép*. Válogatott tanulmányok a képek logikájából, 2. módosított kiadás, Typotex, Budapest, 205-226.
SILVERMAN, Kaja
4. The Gaze. 5. The Look 6. The Screen. *The Threshold of the Visible World.* Routledge. New York and London. (151-202.)
SREBERNY-MOHAMMADI, Annabelle
2002 The Global and the Local in International Communications In: *The Anthropology of Media. A Reader*, ed. by Kelly Askew and Richard R. Wilk, Blackwell,337-356.
TAGG, John
1999 Evidence, truth and order: a means of surveillance. In: *Visual culture: The Reader.* Ed by Jessica Evans and Stuart Hall. Sage London with the Open University. 244-273.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Módszertani bevezető :	A munkamenet megbeszélése, a munka elosztása. A diákok a képelemzés módszereit évközbeni dolgozatok formájában próbálhatják ki. A dolgozatokat a szemináriumokon szóban is be kell mutatni, egy hand-out vagy power-pointos bemutató kíséretében. Az elemzések tárgyát alkotó képeket a diákok saját maguk választják ki és a szakirodalmat alkalmazva a következő szempontok szerint értelmezik azokat.	
A képkészítés, mint társadalmi interakció. Az “eredeti történet”, mint a kép referenciája	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A szemiotikai képelemzés	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A tartalomelemzés	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Az ikonográfiai elemzés	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A képi beszédmódelemzés (1)	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A képi beszédmódelemzés (2)	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	

Könyvészet

BANKS, Marcus
2001 Visual Methods in Social Research. Sage
BARTHES, Roland
1985 *A világoskamra. Jegyzetek a fotográfiáról.* Forditotta: Ferch Magda. Európa Könyvkiadó. Budapest (1980 *La chambre claire*. Note sur la photographie. Éditions du Seuil)
BELTING, Hans
2003 *Kép-antropológia. Képtudományi vázlatok*
BELTING, Hans
Kép, médium, test: az ikonológia új megközelítésben. Apertúra. Filmeléti és filmtörténeti szakfolyóirat
http://apertura.hu/2008/osz/belting (2012. szeptember)
BERGER, John
1995 "Ways of Seeing": Based on the BBC Television Series: Based on the BBC Television Series. Penguin Books
BLACK, Max
1982 A reprezentáció természete. In: Horányi Özséb (szerk.) *A sokarcú kép*. Válogatott tanulmányok, Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest, 80-99.
BLASKÓ Ágnes - MARGITHÁZI Beja (szerk.)
2010 *Vizuális kommunikáció – Szöveggyűjtemény.* Typotex Kiadó, 2010
BOURDIEU, Pierre
1982 A fénykép társadalmi definíciója, In: HORÁNYI Özséb (szerk.): *A sokarcú kép. Válogatott tanulmányok*, Budapest, 226-244.
BUGLYA Sándor: *A film formanyelve (Fejezetek a film történetéből, 1 rész)*. Mozgókép szöveggyűjtemény. G – portál.
http://mediamania.gportal.hu/gindex.php?pg=27952054&nid=5944228 (2012. január)
EVANS, Jessica – HALL, Stuart (eds.)
1999 *Visual Culture: The Reader*. Sage
GOMBRICH, E. H.
1972 *Művészet és illúzió. A kepi ábrázolás pszichológiája,* Gondolat, Budapest (1959 *Art and Illusion*. Published by Phaidon Press Ltd., London)
HALL, Edward T.
1987 *Rejtett dimenziók*. Harmadik kiadás. Gondolat. Budapest. Forditotta: Falvay Mihály (1966 The Hidden Dimension. Anchor Books, Doubleday, New York)
HALL, Stuart (ed. by)
1997 *Representation. Cultural Representations and Signifying Practices*, Sage, The Open University.
JOLY, Martine
1998 *Introducere în analiza imaginii.* Traducerea: Mihaela Mazilu. Editura All Educational S.A. Bucureşti

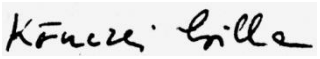
PANOFSKY, Erwin
1984.*A jelentés a vizuális művészetekben*. Gondolat
PETERNÁK Miklós
1993 *Új képfajtákról.* Balassi Kiadó, Budapest
RÓKA Jolán
1994 A vizuális manipuláció szerepe az imázsteremtésben. *Jelkép. Kommunikáció, közvélemény, média*. 2. sz. 36-41.
ROSE, Gillian
2001 *Visual Methodologies, An Introduction to the Interpretation of Visual Materials*, Sage Publications, London-Thousand Oaks-New Delhi.

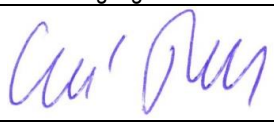
9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy összhangban van a miskolci, pécsi, budapesti egyetemeken tanított, hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával, ugyanakkor arra is figyel, hogy olyan általános elemzési képességeket adjon át a diákoknak, amit később is tudnak hasznosítani

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A szakirodalom bemutatása	Recenziók készítése, bemutatása	25%
10.5 Szeminárium / Labor	Feladatok megoldása a félév során	Kollokvium, írott elemzések formájában	75%
10.6 Minimális követelmények			
• Az alapfogalmak elsajátítása • A vizuális kommunikáció és az előállított képek értelmezésének és elemzésének a képessége • Egyes kulturális és társadalmi jelenségek hétköznapokra vonatkoztatása			

Data completării Kitöltés dátuma	**Semnătura titularului de curs** Előadás felelősének aláírása	**Semnătura titularului de seminar** Szeminárium felelősének aláírása	**Semnătura titularului de curs practic** Gyakorlati szem. felelősének aláírása
2020.04.09.			

Data avizării în departament Intézeti jóváhagyás dátuma	**Semnătura Directorului de Departament** Intézetigazgató aláírása
2020.04.16.	

Data avizării la Decanat Dékáni jóváhagyás dátuma	**Semnătura Prodecanului responsabil** Felelős dékánhelyettes aláírása	**Ştampila facultăţii** Egyetem pecsétje
2020.04.30.	